

Документальне забезпечення операцій фінансового лізингу

Ключові слова: фінансовий лізинг, документування, первинні документи

Будь-яка господарська операція відображається у бухгалтерському обліку на основі первинних документів. За визначенням В.С. Леня “документування є способом первинного спостереження за діяльністю підприємства і є важливою ланкою технології обліку. Без належно оформленого документа не може бути бухгалтерського запису, а також від цього залежить повнота і достовірність облікової інформації” [1, с. 146].

Питанням бухгалтерського обліку операцій фінансового лізингу приділяється значна увага з боку науковців: Л. Братчук [2, с. 12-18], А.М. Герасимовича, І.А. Герасимович, Н.А. Морозова-Герасимович [3, с.184-197], І.І. Сахарцевої [4, с. 69-76]. У своїх працях автори досліджують питання обліку лізингових операцій з боку лізингодавця та лізингоодержувача, оминаючи при цьому питання документування таких операцій. Процес документування лізингових операцій у своїй праці розглядав В.С. Леня [1, 270-272]. Проте, автор зосереджує свою увагу тільки на основні документи, якими оформлюється передача лізингового майна. Не применшуючи значення отриманих наукових результатів, слід відмітити, що питання документального забезпечення операцій фінансового лізингу досліджено не достатньо та потребує подальшого дослідження.

Документальне оформлення операцій фінансового лізингу для лізингоодержувача можна поділити на п'ять стадій:

1. підготовчий;
2. укладання договору фінансового лізингу;
3. надходження об'єкта фінансового лізингу;
4. поліпшення об'єкта фінансового лізингу;
5. відображення у реєстрах та фінансовій звітності.

На підготовчому етапі підприємство здійснює пошук виробника основних засобів та домовляється з ним про ціну та кількість, а також встановлює специфікації на таке майно.

Щоб отримати обране майно підприємство звертається до лізингодавця із пакетом документів, який складається із заявки, анкети, установчих та реєстраційних документів, фінансової звітності.

В *заявці* потенційний лізингоодержувач вказує основні відомості про підприємство та предмет лізингу, а в *анкеті* – наводить дані про підприємство (адреса, вид діяльності, склад керівництва, форма власності, загальна кількість працівників), відомості про наявність отриманих кредитів, покупці та конкуренти підприємства, економічна характеристика діяльності та цілі компанії на майбутнє. В сучасних умовах господарювання існує можливість сформулювати *електронну заявку-анкету* в мережі Інтернет. В цьому електронному документі вказуються інформація щодо предмету лізингу, бажані умови лізингового договору, відомості про позичальника, активи та зобов'язання позичальника тощо. На основі *електронної заявки-анкети* лізингодавець може прийняти попереднє рішення про співпрацю, а при підписанні договору фінансового лізингу лізингоотримувач надає вже паперові документи.

Після перевірки документів та фінансового стану лізингоодержувача, укладається *договір фінансового лізингу* між лізингодавцем та лізингоодержувачем. Окрім договору фінансового лізингу оформлюються додатки до нього: “Графік сплати лізингових платежів” та “Специфікація”. Після цього лізингодавець із виробником майна підписує *договір купівлі-продажу майна*. Згідно з чинним законодавством предмет фінансового лізингу має бути

застрахований за рахунок лізингоодержувача. Тому, лізингоодержувач укладає *договір страхування* із страховою компанією та сплачує страхові внески на підставі *рахунків на сплату страхових платежів*.

Факт надходження лізингового майна до лізингоодержувача засвідчується *актом приймання-передачі основних засобів (ОЗ-1)*.

Лізингодавець передає лізингоодержувачу *податкову накладну* для відшкодування суми податку на додану вартість із бюджету. Для перерахування авансової суми за лізингове майно виписується *платіжне доручення*. Факт сплати лізингоодержувачем авансової суми за лізингове майно лізингодавець підтверджує *банківською випискою*.

Кожен період для сплати чергових лізингових платежів лізингодавець буде отримувати *рахунки на сплату лізингових платежів*.

На отриманий у фінансовий лізинг майно лізингоодержувач відкриває *інвентарну картку обліку основних засобів (ОЗ-6)*. На підставі даних цієї картки робиться запис в *описі інвентарних карток (ОЗ-7)*. В кінці місяця заповнюється *картка обліку руху основних засобів (ОЗ-8)*.

Якщо в період експлуатації лізингове майно потребує ремонту, то *актом приймання-здачі відремонтованих і модернізованих об'єктів (ОЗ-2)* засвідчується факт здійснення ремонту. Слід, зазначити, що можливість здійснення ремонту або модернізації має передбачатися в договорі фінансового лізингу. Дані проведеного ремонту або модернізації переносяться до картки *ОЗ-6*.

Дані первинних документів переносяться у реєстри бухгалтерського обліку та фінансову звітність, а саме, до журналу № 4, Балансу та Приміток до річної фінансової звітності.

Оскільки первинні документи *ОЗ-1, ОЗ-2, ОЗ-6, ОЗ-7, ОЗ-8* використовуються не тільки для лізингового майна, і для основних засобів, які надійшли на підприємство за рахунок інших коштів (власні кошти, кредитні тощо), тому з метою отримання інформації для цілей управління доцільно розмежовувати власне майно та майно отримано на умовах фінансового лізингу. Для цього пропонується на первинному документі робити відмітку “Придбано на умовах фінансового лізингу”.

Список використаних джерел

1. Організація бухгалтерського обліку : [навч. посіб.] / За ред. В.С. Леня — К.: Центр навчальної літератури, 2006. — 696 с.
2. Братчук Л. Методичні спекти обліку орендних операцій / Людмила Братчук // Бухгалтерський облік і аудит. – 2010. - № 2. – С.12-18
3. Герасимович А.М. Лізингові операції: сутність, механізм проведення, оподаткування, облік, аналіз [Електроний ресурс] / А.М. Герасимович, І.А. Герасимович, Н.А. Морозова-Герасимович. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Foa/2009_13/13_24.pdf.
4. Сахарцева І.І. Основи складання бухгалтерської звітності за вимогами Національних стандартів України : [навч. посіб.] / І.І. Сахарцева. – К. : Кондор, 2003. – 614 с